

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Energetické technológie a inovácie“

COM(2013) 253 final

(2014/C 67/26)

Spravodajca: **Gerd WOLF**

Pomocný spravodajca: **Pierre-Jean COULON**

Európska komisia sa 2. mája 2013 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Energetické technológie a inovácie“

COM(2013) 253 final.

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 30. septembra 2013.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 493. plenárnom zasadnutí 16. a 17. októbra 2013 (schôdza zo 16. októbra) prijal 117 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 4 sa hlasovania zdržali, sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Súhrn

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) podporuje opatrenia plánované Komisiou.

1.2 EHSV opakuje svoju angažovanosť za Európske energetické spoločenstvo a európsky energetický dialóg.

1.3 Výbor podporuje cieľ spoločného, dohodnutého, zosúladeného a kooperačného postupu aktérov zúčastnených na energetickej politike.

1.4 EHSV odporúča, aby sa pri uplatňovaní opatrení bezpodmienečne zabránilo byrokratickej nepružnosti, nechote riskovať a narušeniam trhu, teda akémukoľvek brzdeniu inovácií. Podporovať treba iniciátorov nových myšlienok a koncepcií.

1.5 Najdôležitejšou úlohou je vedecko-technický vývoj technológií a inovácií v energetike. Týka sa to predovšetkým predĺženia platnosti a ďalšieho rozpracovania Európskeho strategického plánu pre energetické technológie (plán SET) na podporné obdobie 2014 – 2020.

1.6 Vhodnými nástrojmi sa musí zabezpečiť, aby sa dosiahla vyváženosť medzi dobre naplánovanou realizáciou projektu na jednej strane a otvorenosťou voči rozmanitým novým prístupom a ich vzájomnej konkurencii.

1.7 Iba skúsenosti so širokou paletou možností a koncepcií a ich spoločné pôsobenie spolu so zodpovedajúco pestrú kombináciou energetických zdrojov zaručia, že dokážeme dlhodobo splniť ohromné úlohy, pred ktorými stojíme.

1.8 Vzhľadom na očakávané nedostatočné vybavenie finančnými prostriedkami z rozpočtu Komisie na výskum a vývoj v programe Horizont 2020 a rozpočtov členských štátov na výskum a vývoj je o to dôležitejšie využiť štrukturálne fondy EÚ, Európsky investičný fond a príjmy zo systému obchodovania s emisnými kvótami v EÚ (ETS), ale hlavne tiež nasmerovať na túto obrovskú výzvu investičný potenciál súkromných hospodárskych subjektov.

1.9 Verejné prostriedky na výskum a vývoj sa musia použiť tam, kde je to potrebné na dosiahnutie cieľov výskumu, ale kde nemožno zodpovedajúce investície očakávať od priemyslu (pozri bod 3.20).

2. Zhrnutie oznámenia Komisie

2.1 Vzhľadom na výzvy do roku 2020 a neskôr Komisia predstavuje ako neoddeliteľnú súčasť svojej energetickej politiky svoju stratégiu, ktorou sa majú vytvoriť nové technológie a inovácie.

2.2 Na to chce Komisia:

— v rámci plánu SET zostaviť do roku 2013 integrovaný plán postupu,

- spolu s členskými štátmi vypracovať investičný akčný plán,
- spoločne s členskými štátmi rozšíriť vykazovanie (predkladanie správ),
- požiadať európske technologické platformy, aby svoje úlohy, štruktúry a zloženie prispôbili integrovanému plánu,
- v rámci riadiacej skupiny plánu SET zriadiť koordinačnú štruktúru.

2.3 Na to Komisia vyzýva Európsky parlament a Radu, aby:

- opätovne potvrdili svoju podporu plánu SET,
- schválili navrhované zásady a vývoj,
- podporili zodpovedajúce použitie zdrojov EÚ, ako aj národných, regionálnych a súkromných zdrojov.

2.4 Na to Komisia vyzýva členské štáty a regióny, aby:

- zlepšili koordináciu svojich programov energetického výskumu a energetických inovácií, využili na to štrukturálne fondy EÚ, Európsky investičný fond a príjmy EÚ z aukcií ETS a prostredníctvom Európskej aliancie pre energetický výskum ďalej integrovali jednotlivé národné a regionálne programy,
- užšie spolupracovali v rámci spoločných akcií a skupín,
- podporovali rýchlejšie uvádzanie technológií udržateľného získavania energie na trh.

3. Všeobecné pripomienky výboru

3.1 Vzhľadom na celosvetovo rastúcu potrebu energie, kritický stav zdrojov a problematiku ochrany podnebia výbor v početných stanoviskách poukázal na obrovskú úlohu zabezpečiť v Európe udržateľné, bezpečné, klimaticky vhodné a hospodárne zásobovanie energiou.

3.2 Predkladané oznámenie výbor považuje za ďalší dôležitý míľnik na dlhej ceste k tomuto cieľu. Tým dôrazne podporuje opatrenia, ktoré Komisia v tejto súvislosti navrhuje.

3.3 Iba spoločným, dohodnutým a kooperatívnym postupom všetkých aktérov, menovite a hlavne:

- Európskej rady,
- Európskeho parlamentu,

— Európskej komisie a jej pracovísk zodpovedných za jednotlivé oblasti politiky,

— členských štátov a ich orgánov,

— regionálnych a miestnych samospráv,

— priemyslu vrátane malých a stredných podnikov,

— výskumných ústavov a vysokých škôl,

— politických strán, zástupcov občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov a občanov,

možno dosiahnuť, že sa tento cieľ vôbec splní a ešte k tomu pri prijateľných nákladoch.

3.4 Výbor zastáva názor, že opatrenia ohlásené Komisiou budú pôsobiť v tomto smere, a preto ich zodpovedajúco plne podporuje. Zároveň odporúča, aby sa vždy postupovalo s ohľadom na medzinárodnú situáciu a v spolupráci so zodpovedajúcimi programami štátov mimo EÚ.

3.5 Výbor opakuje svoju angažovanosť za Európske energetické spoločenstvo ⁽¹⁾ ako nevyhnutný rámec na čo najefektívnejšie dosiahnutie týchto cieľov. Rovnako opakuje svoju angažovanosť za európsky energetický dialóg ⁽²⁾, ktorým sa majú občania ako pasívni účastníci aj ako aktéri občianskej spoločnosti zapojiť do rozhodovania a jednotlivých oblastí činnosti.

3.6 To si však vyžaduje aj čo najväčšiu informovanosť a transparentnosť, pokiaľ ide o jednotlivé možnosti, stav ich rozvoja, príležitosti, riziká a náklady vrátane ich účinkov ⁽³⁾.

3.7 Nech sú však predpoklady a opatrenia navrhnuté Komisiou a podporované výborom akokoľvek potrebné, ich uplatňovanie môže predsa skrývať aj niektoré problémové alebo konfliktne prvky, ktorým sa bezpodmienečne treba vyhnúť.

3.8 Platí to okrem iného o tendencii k príliš centralistickému a ťažkopádne postupujúmu založenému na plánovitom hospodárstve, ktorého typickými znakmi sú nadmerná regulácia a prehnaná formálna správa.

3.9 Pri svojej výstrahe pred nebezpečenstvom administratívnej ťažkopádnosti, neefektívnosti a bujnenia výbor poukazuje okrem iného na svoje stanovisko na tému „Zjednodušenie realizácie rámcových programov pre výskum“ ⁽⁴⁾. Výbor víta zodpovedajúce snahy Komisie a dôrazne odporúča, aby sa tento prístup riadne zohľadňoval aj pri téme tohto stanoviska.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 68, 6.3.2012, s. 15 – 20.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 161, 6.6.2013, s. 1 – 7.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 198, 10.7.2013, s. 1 – 8.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 48, 15.2.2011, s. 129.

3.10 Môže sa však objaviť ešte ďalší neželaný prvok, pretože podporujúce a podporované zariadenia a ich aktéri majú tendenciu vyhýbať sa rizikám, čo môže spôsobiť uprednostňovanú podporu už známych technológií. Okrem iného k tomu prispieva aj skutočnosť, že rozhodujúce grémiá často nemajú dostatok skúsených a uznávaných expertov v príslušných odboch.

3.11 Vopred podrobne naplánovaný postup je však vhodný v najlepšom prípade vtedy, keď už je dostupná dostatočná znalosť a technická základňa, takže je ďalšie opatrenia možné jasne definovať a ďalší postup úplne predpokladať, čiže ďalšie zmeny a inovácie buď nie sú potrebné, alebo sú dokonca neželané.

3.12 To však podľa tvrdenia Komisie, ktoré výbor plne podporuje, v oblasti energetických technológií práve nie je pravdou, pretože **potrebujeme „silnú a dynamickú stratégiu v oblasti technológií a inovácií“**, a tá by mala angažovane podporovať aj technológie s vysokým vývojovým rizikom, pokiaľ majú sľubný potenciál.

3.13 Ide teda o to, síce umožniť účinnosť kooperatívnych prístupov a politík uvádzaných v bode 3.3 v celej EÚ, aby sa uvoľnili a zoskupili spoločné sily, ale zároveň sa treba postarať o širokú pluralitu prístupov a systémových koncepcií a otvorenosť voči inovatívnym koncepciám a regionálnym danostiam, teda stimulovať nápady vyplývajúce z pokusov a omylov a dovoliť a podporovať konkurenciu.

3.14 Táto nevyhnutnosť musí teda dopĺňať zosúladňovacie a koordinačné opatrenia. Na to sa vhodnými nástrojmi musí zabezpečiť, aby sa dosiahla vyváženosť medzi podrobne naplánovanou realizáciou projektu a otvorenosťou voči rozmanitým novým prístupom. Výbor preto súhlasí s názorom Komisie, že sa na to musia vytvoriť vhodné rámcové podmienky, ktoré sa postarajú o pružnosť, inovácie, ochotu riskovať a o nové výskumné témy. Na to sú potrebné špecifické nástroje a riadiace štruktúry.

3.15 Osobitne sa to týka aj podpory inovačne zameraných projektov v priemysle. Je totiž množstvo príkladov, že práve mimoriadne významné inovácie jednoducho nepochádzajú z priemyselných odvetví s prevahou na trhu, ale od „outsiderov“, napríklad nejakých malých a stredných podnikov. Štátna inovačná politika sústredená predovšetkým na podporu „národných šampiónov“ by sa ocitla v nebezpečenstve, že prvky technického vývoja budú nesprávne posudzované a podceňované ich význam. Lietadlo jednoducho nevymyslel ani železničný, ani lodiansky priemysel. Alebo ako to už vyjadrili iní autori: „Elektrické svetlo nevzniklo neustálym ďalším vývojom sviečky“. Ani

„priemysel výroby sviečok“ sa teda pri podpore nesmie uprednostňovať a musia sa hľadať a osobitne podporovať pôvodcovia zásadne nových nápadov a koncepcií.

3.16 Pri návrhoch Komisie však jestvuje ešte ďalšia potenciálna oblasť konfliktov, a to medzi inováciami a uvádzaním na trh. Na jednej strane je určitá inovácia úspešná až vtedy, keď sa osvedčí na trhu a prekoná často bežné počiatočné ťažkosti. Pomoc pri uvádzaní na trh (pozri aj bod 3.26) alebo dokonca vynútené sadzby (napr. podľa zákonov o napájaní do elektrizačných sústav) môžu byť síce veľmi účinné, ale môžu spôsobiť aj trhové posuny v neprospech lepších riešení. Práve skúsenosti s predpismi upravujúcimi napájanie do elektrizačných sústav ukazujú, aké je ťažké včas skorigovať nesprávny vývoj, ku ktorému už raz dôjde. Tým sa bráni lepším riešeniam alebo dôležitejším opatreniam. Pomoc pri uvádzaní na trh by sa preto pri nových technológiách mala poskytovať zásadne iba dovtedy, kým nedosiahnu primeraný podiel na trhu.

3.17 Výbor preto odporúča urobiť starostlivý rozbor tejto problematiky. Možné nástroje na podporu uvádzania na trh by pri investíciách síce mali bezpodmienečne ponúkať predvídateľný a spoľahlivý rámec, avšak napr. určitou dostatočnou regresiou, s ktorou sa bude počítať už od začiatku, sa musí zabezpečiť, že sa zabráni opísaným nevýhodám, ktoré sú v rozpore s trhom a brzdia inovácie (pozri aj bod 3.25 a 3.26).

3.18 Najdôležitejšou úlohou v energetike je však podľa názoru Komisie a výboru vedecko-technický vývoj technológií a inovácií. Ide teda o vzájomné pôsobenie a napätie medzi základným výskumom, vývojom, demonštračnými činnosťami a inováciami pri úspešnom uvádzaní tých techník, postupov a organizačných foriem na trh, ktoré sú potrebné na zmeny v našom doterajšom energetickom zásobovaní podľa Plánu postupu v energetike do roku 2050 a neskôr, pričom však toto vzájomné pôsobenie a napätie väčšinou ešte nie je možné predvídať.

3.19 Týka sa to predovšetkým zodpovedajúceho predĺženia platnosti a ďalšieho rozpracovania doteraz veľmi úspešného plánu SET ⁽⁵⁾ na podporné obdobie 2014 – 2020.

3.20 Pokiaľ ide o použitie verejných prostriedkov, teda finančných prostriedkov pochádzajúcich z daní (alebo povinných odvodov) občanov alebo subjektov hospodárstva, vzniká zásadná otázka, na aké ciele podpory by sa mali alebo smú použiť a aké prostriedky majú poskytnúť súkromné hospodárske subjekty. Výboru tu ide o obsahovú a tematickú stránku, ale nevenuje sa právnej stránke tejto otázky. Zastáva názor, že akákoľvek podpora Komisiou (ktorá predsa pochádza z

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 21, 21.1.2011, s. 49 – 55.

verejných prostriedkov) by sa mala sústrediť na tie úlohy, pri ktorých menej do úvahy prichádza podpora zo súkromných prostriedkov. Typickým dôvodom môže byť:

- vysoké vývojové riziko, ktorému pri úspechu zodpovedá aj veľký úžitok,
- vznikajúce náklady sú veľmi vysoké a možno ich pokryť iba spojením prostriedkov z viacerých verejných zdrojov,
- obdobie, kým sa môže dosiahnuť použiteľný výsledok, je príliš dlhé,
- ide o viacodvetvové alebo kľúčové technológie (napr. nové materiály),
- výsledok sa nedá len tak ľahko uviesť na trh, ale ide o všeobecnú spoločenskú alebo environmentálne podmienenú nevyhnutnosť.

3.21 S výhradou uvedených pripomienok výbor zodpovedajúco podporuje aj návrh Komisie, „že v pláne SET je potrebné venovať zvýšenú pozornosť oblasti integrácie energetických systémov a integrácie činností v inovačnom reťazci a zároveň zlepšiť koordináciu EII [európskych priemyselných iniciatív] a EERA [Európskej aliancie pre energetický výskum] v súvislosti s podporou týchto cieľov“⁽⁶⁾.

3.22 Vo vhodnom ďalšom vývoji EERA vidí výbor organizačnú formu, ktorá je dôležitá na to, aby sa vo všetkých energetických oblastiach dosiahla tá európska pospolitosť a účinnosť, ktorá dosiaľ bola napr. úspešným receptom európskeho výskumu fúzie v rámci doterajšieho programu Euratom. Preto je dôležité dať EERA riadiacu štruktúru, ktorá bude vhodná na výskumné a vývojové činnosti a pri ktorej sa budú spoločne riešiť príslušné skupiny otázok týkajúce sa výskumu a vývoja a spoja sa európske odborné spôsobilosti. Výbor preto opakovane napomína, že treba počítat s kvalifikovanou, odbornou a rozhodujúcou účasťou Komisie na rozhodovaní a rozdeľovaní príslušných prostriedkov podpory.

3.23 Pokiaľ ide o skutočné náklady a rozpočet, ktorý má na ich krytie Komisia k dispozícii, výbor opakuje svoje viackrát vyslovené sklamanie, že prostriedky vyčlenené na program Horizont 2020 vo finančnom rámci na roky 2014 až 2020 vôbec nezodpovedajú rozsahu úloh a významu danej problematiky.

3.23.1 Na jednej strane je o to dôležitejšie čo najlepšie použiť nedostatkové prostriedky na výskum a vývoj z programu

Horizont 2020 (usmernenia o obstarávaní), aby pôsobili podporne a stimulačne na členské štáty a súkromné hospodárske subjekty a primáli ich takisto k podstatne vyšším investíciám do výskumu a vývoja.

3.24 A na druhej strane je o to dôležitejšie nájsť ďalšie zdroje financovania, ako to navrhuje Komisia, čiže využiť štrukturálne fondy EÚ, Európsky investičný fond a tiež (medzičasom veľmi nízke) príjmy zo systému obchodovania s emisnými kvótami v EÚ, osobitne však uvoľniť investičný potenciál slobodného hospodárstva a jeho priemyslu a nasmerovať ho na túto obrovskú úlohu.

3.25 Ako však výbor už viackrát pripomenul, na to je potrebné konečne odstrániť spleť národne zameraných zásahov do trhu, ktoré škodia hospodárskej súťaži, a namiesto nich vytvoriť spoľahlivé pravidlá platné v celej Európe⁽⁷⁾, aby sa investorom poskytla istota plánovania a potrebné podnety.

3.26 Ako obzvlášť extrémny príklad pravidiel brzdiacich inovácie možno ešte raz spomenúť účinky zákonov o napájaní do elektrizačných sústav s ich prehnanou podporou nestálych zdrojov energie, ktoré platia v niektorých členských štátoch. Zo začiatku boli síce mimoriadne účinným nástrojom počiatočnej podpory a zavádzania na trh, po tomto počiatočnom úspechu však medzičasom spôsobili neprimeranú prílišnú podporu, ktorá občas spôsobuje taký veľký prepad cien na trhu s elektrickou energiou, že sa pre podniky neoplatí držať a ďalej budovať rezervné kapacity, ani vyvíjať naliehavo potrebné akumulačné technológie a investovať do nich.

3.26.1 Okrem toho to spôsobuje paradoxný a groteskný stav, že koneční spotrebitelia elektrickej energie musia zaplatiť značný nákladový rozdiel, ktorý vyplýva z nízkych (prípadne dokonca záporných) trhových cien a odmien za napájanie elektrickej energie do sústavy, ktoré sú vysoko nad úrovňou trhového priemeru.

3.26.2 Tým vznikajúce prehnané spotrebné ceny energie nespôsobujú iba všeobecný problém európskemu hospodárstvu, ale sú aj jednou z príčin energetickej chudoby, ktorej sa výbor práve venuje v jednom zo svojich stanovísk (TEN/516).

3.27 Tento príklad má ešte raz ukázať komplexné prepojenie inovácií a daností trhu. Výbor teda znova odporúča urobiť tu čo najsťor nápravu, aby sa poskytli dostatočné podnety na naliehavo potrebné investície súkromných hospodárskych subjektov do vývoja inovačných technológií a postupov a zároveň ponúkli hospodárske príležitosti na úspech. Inak sa nebude investovať, pretože aj najinovatívnejší podnik bude v konkurencii s vysoko dotovanými technológiami uprednostňovanými štátom stratový a nezabrání svojmu úpadku a odchodu z trhu.

⁽⁶⁾ COM(2013) 253 final, bod 2.8.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 198, 10.7.2013, s. 1 – 8.

4. Konkrétne pripomienky výboru

4.1 Pri zohľadnení svojich doterajších pripomienok výbor podporuje aj ústredné zásady, ktoré predstavila Komisia, predovšetkým potrebu:

- vytvárať pridanú hodnotu na úrovni EÚ,
- pri stanovovaní priorít prihliadať na celú energetickú sústavu (výroba, infraštruktúra, služby atď.),
- združovať zdroje a využívať portfólio finančných nástrojov,
- ponechať všetky možnosti otvorené a sústrediť sa na najslubnejšie technológie na obdobie po roku 2020,

pretože iba skúsenosti so širokou paletou možností a koncepcií a ich spoločné pôsobenie v zodpovedajúco pestrej kombinácii energetických zdrojov zaručia, že dokážeme dlhodobo splniť ohromné úlohy, pred ktorými stojíme. Na to je potrebný pragmatizmus, zmysel pre realitu a výdrž.

4.2 Pri zohľadnení svojich doterajších pripomienok výbor podporuje aj tieto ciele vývoja uvedené v oznámení:

- uvoľnenie celého potenciálu energetickej účinnosti,
- vývoj konkurencieschopných riešení,
- podpora inovácií v reálnych trhových podmienkach.

4.3 Predovšetkým vzhľadom na slabiny nestálych obnoviteľných zdrojov energie, na ktoré výbor poukázal vo svojom najnovšom tematickom prieskumnom stanovisku⁽⁸⁾, podporuje zámer Komisie klásť väčší dôraz na vývoj ekologicky vhodných sústav na pokrývanie základného odberu (sústavy základného zaťaženia) resp. na ponuky dodávok energie orientované na zákazníkov, k čomu okrem obnoviteľných zdrojov energie, ako je geotermálna energia, patrí okrem iného aj energia jadrovej fúzie s projektom ITER a dopĺňujúcim výskumným programom.

4.4 Výbor rovnako plne podporuje výskumné a vývojové práce na využití jadrového štiepenia, ktoré tu však ďalej

nekomentuje, pretože sa už aktívne zúčastnil na konferencii venovanej tejto problematike (Sympóziu „Benefits and limitations of nuclear fission for a low-carbon economy“ vo februári 2013.).

4.5 K tomu samozrejme patrí aj vývoj nových technológií a postupov na zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého (CCS), aby sa zatiaľ čo najrýchlejšie dospelo k zníženiu emisií CO₂, aj keď sa tým ešte rýchlejšie spotrebúvajú obmedzené fosílné zdroje.

4.6 Okrem toho výbor opakuje svoje odporúčanie, aby sa pri rozširovaní nestálych obnoviteľných zdrojov energie viac vyzdvihovali a ako prioritné posudzovali vývojové činnosti zamerané na zatiaľ chýbajúce prvky celkovej sústavy, ktoré ešte len umožnia vhodné lepšie zásobovanie energiou orientované na zákazníkov.

4.7 V prvom rade ide o vývoj čo najefektívnejších a cenovo dostupných akumulátorov energie s dostatočnými kapacitami. Podľa výboru sa zameškané musí doháňať predovšetkým pri vhodnom ďalšom vývoji a širokom technickom využívaní elektrohémie, technológií elektrolýzy a príslušných materiálov. Okrem toho by sa tým systematické prepojenie s nestálymi obnoviteľnými zdrojmi energie mohlo vybudovať aj pri mobilite s palivovými pohonmi (plynné alebo kvapalné palivá, spaľovanie alebo palivové články), podobne ako pri koncepciách elektromobility s pohonmi napájanými z akumulátorov.

4.8 Výbor pritom odkazuje na svoje stanovisko⁽⁹⁾, ktoré si vyžiadalo írske predsedníctvo Rady a v ktorom vyjadril znepokojenie zo stúpajúcich cien energie a ich účinkov na občanov a konkurencieschopnosť. Na umožnenie väčšej trhovej konkurencie v ňom výbor navrhol, aby sa ako jediné opatrenie na podporu trhu s energiou z obnoviteľných zdrojov zaviedla primeraná cena za emisie oxidu uhličitého (primerané obchodovanie s emisnými kvótami, dane a pod.) Spôsobuje to síce zdraženie energie z fosílnych zdrojov a tým aj elektrickej energie vyrábanej v elektrárnach poháňaných uhlím, ropnými produktmi alebo plynom, ale zároveň umožňuje prestať používať iné rozmanité subvencie, ktoré zvyšujú náklady a narúšajú trh, alebo donucovacie opatrenia pri obnoviteľných zdrojoch energie. Príjmy z pridelovania emisných práv by preto v každom prípade nemali členským štátom plynúť ako všeobecné dodatočné finančné príjmy, ale by sa mali používať výlučne na vývoj a využívanie budúcich efektívnych energetických sústav. Zodpovedajúci návrh Komisie teda naznačuje správny smer a zaslúži si plnú podporu.

V Bruseli 16. októbra 2013

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE

⁽⁸⁾ Tamže.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 198, 10.7.2013, s. 1 – 8.